

Nyhetsbrev

ATAD Prevention Center, K&F, Lunds kommun

2005

1

Utges oregelbundet av Martin Ekström, koordinator i Lunds kommun. För prenumeration: Maila till martin.ekstrom@lund.se

TEMA: Alkoholskatt

Världen

Alkoholskatt

WHO ska inleda en studie om hur de växande alkoholproblemen i världen ska kunna förebyggas.

Rapporten ska vara klar inom två år och ska enligt beslutet inbegripa samtal med alkoholindustrin. Beslutet togs den 20 januari 2005 på förslag från bland andra EU när WHO:s styrelse behandlade en rapport om folkhälsoproblem orsakade av alkohol, skriver Reuters.

I rapporten slår WHO fast att folkhälsoproblem som har samband med alkohol har nått en "alarmerande omfattning" och att alkohol har blivit ett av de största globala hoten mot god hälsa. Användningen av alkohol orsakar ungefär 1,8 miljoner dödsfall varje år. I rapporten konstaterar WHO att alkohol har samband med en rad högriskbeteenden, till exempel osäker sex och användning av andra droger. WHO konstaterar också att **de mest effektiva insatserna mot alkoholproblemen är...**

- ▶ **minimiålder för alkoholinköp,**
- ▶ **statligt detaljhandelsmonopol och**
- ▶ **begränsningar i öppethållande.**

Den mest kostnadseffektiva metoden är...

- ▶ **befolkningsinriktade insatser, som höga skatter.**

Källa: WHO rapport "Public health problems caused by alcohol" (EB115/37)

Skåne

Ett drygt helrör i veckan

När man talar om säljkris på Systembolaget talar man enbart om spritförsäljning. Försäljning av öl och vin har ökat från 27 miljoner liter (1996) till 35,6 miljoner liter (2004) per år omräknat i 100% alkohol. I Skåne har Systembolaget ökat sin försäljning av öl och vin med 20% under denna period.

Sverige

Sänkt alkoholskatt

Sänkt alkoholskatt innebär mer död, misshandel och sjukdom. Det hävdas i en ny rapport från Folkhälsoinstitutet som varnar för att alkohol inte är en vanlig handelsvara.

Rapporten beskriver särskilt sambanden mellan alkoholskatt, monopol och konsumtionens utveckling. Särskilt studeras effekterna av sänkta alkoholskatter. Något som är högaktuellt idag sedan alkoholutredaren Kent Härstedt föreslagit kraftig sänkning av spritskatten.

En sänkning av spritskatten med 40 procent och 15 procent på vin uppskattas enligt beräkningar i rapporten leda till...

- ▶ **289 fler dödsfall,**
- ▶ **1 627 fler misshandelsfall och**
- ▶ **1,6 miljoner fler sjukdagar per år i Sverige.**

Resultatet bör tolkas med viss försiktighet. Rapporten presenterades vid ett seminarium i mars och slutsatserna blev att det mest effektiva sättet att begränsa alkoholkonsumtion är just priset. Folkhälsoinstitutet skulle istället för prissänkningar vilja se skärpt gränskontroll, lägre införselkvoter och mer föräldraengagemang, för att stävja den ökade privatinförseln och smugglingen av alkohol.

Tidigast i höst kan det bli aktuellt med en eventuellt regeringsförslag om förändrade alkoholskatter.

Källa: FHI rapport "Alkohol-ingen vanlig handelsvara"

Trots att antalet utskänkningstillstånd ökat är det främst i hemmen som alkoholen dricks. Mest dricker unga män, 16-29 år, och i synnerhet Skåningar. Denna kategori skånska män dricker i genomsnitt 20 liter ren alkohol om året, vilket motsvarar en liter brännvin i veckan. Fast 10% av befolkningen dricker 50% av alkohol, så alla ligger inte på medelvärdet!

Källa: SORAD

Krönika från Lund

Den beryktade ketchup-effekten (lär vara ett märkligt begrepp för yngre, som aldrig upplevt ketchup ur glasflaska!) förgyller just nu tillvaron för oss som arbetar med prevention av ATAD (Alkohol, Tobak och Andra Droger). Frågorna diskuteras som aldrig förr av såväl tjänstemän, politiker och media på ett ofta medvetet och insiktsfullt vis. Den breda allmänheten har gått från att förnöjt konstatera att avregleringarna inneburit betydligt billigare alkohol från trevliga fullpackade turer som satt personbilarnas maxvikt på hårda prov, till en viss krismedvetenhet. Det stora flertalet av oss har nog någon i sin närhet som drabbats av negativa konsekvenser av intensiv alkoholkonsumtion. Även om negativa effekter av alkohol i ganska hög grad fortfarande är tabubelagt som samtalsämne. Vi vill nog överlag hålla det inom hemmets väggar och göra problemet till ett som handlar om gubbar på bänkar utanför Systembolaget. Kommunikation är nog nyckeln till ett framgångsrikt ATAD-arbete. Många har positiva erfarenheter av alkohol och känner inte igen sig i eländesbeskrivningar medan andra känner skuld och skam. I inget av fallen är det en framkomlig väg att moralisera och komma med pekpinningar. Lund som kommun stoltserar med att vara en vidsynt och tolerant kommun, vilket överlag förnimms väldigt positivt av oss som bor och arbetar här. Men då det gäller toleransen till alkohol och narkotika visar det sig svart på vitt att många lundabor tar skada av detta. Här måste Lunds självbild i viss mån utmanas, då det inte alltid är av godo med laissez-faire och liberala attityder. Tobak och narkotika är allvarligt men enklare att kommunicera. En massiv majoritet är emot all form av narkotika och arbetet för rökfria miljöer är uppskattat av det stora flertalet. Nästa led i det sistnämnda är att våra restauranger och krogar ska bli rökfria från 1 juli.

